

Av. Dr. Ebru DEMİRCİ

**HALKA AÇIK OLMAYAN ANONİM
ŞİRKETLERDE HAMİLİNE YAZILI
PAYIN DEVRİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR DİZİNİ.....	XXI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE HAMİLİNE YAZILI PAYA İLİŞKİN ESASLAR

I. Hamiline Yazılı Pay ve Hamiline Yazılı Pay Senedi.....	7
A. Pay Kavramına Genel Bakış	7
1. Pay Kavramı.....	7
2. Payın Oluşumu	10
3. Payın Çeşitli Anlamları.....	10
a. Esas Sermayenin Bir Parçası Olarak Pay	11
b. Pay Sahipliği Mevkii Olarak Pay	12
B. Hamiline Yazılı Pay - Hamiline Yazılı Pay Senedi	13
C. Hamiline Yazılı Pay Senedinin Özellikleri.....	14
1. Menkul Kıymet Niteliği	14
2. Kıymetli Evrak Niteliği.....	15
3. Taşınır Eşya Niteliği.....	20
4. Pay Sahibi ve Şirket Açısından Değerlendirilmesi.....	21
D. Hamiline Yazılı Pay Senedinin Nama Yazılı Pay Senedinden Farkları.....	23
1. Nama Yazılı Pay Senedine Genel Bir Bakış	23
2. Devir Şekline İlişkin Farklılıklar.....	25
3. Bağlam Hükümlerinin Uygulanmaması	26

4. Senet Bastırma Zorunluluğu.....	28
5. Pay Defterine Kayıt Bakımından.....	32
E. “Anonim” Şirketin Hamiline Yazılı Pay Senetleri ile İlişkisi.....	34
1. Şirketin Anonimliği.....	34
2. Anonimlik Kavramının İşaret Ettiği Hususlara İlişkin Görüşler	36
3. Görüşümüz.....	38
II. Hamiline Yazılı Pay İçin Senet Bastırılması	40
A. İlke.....	40
1. Pay Senedi Bastırma Zorunluluğu	40
2. Pay Senedi Bastırma Zorunluluğu ve Emredici Hükümler İlkesi İlişkisi	41
B. Pay Senedi Bastırılmasının Şartları.....	47
1. Esas Sözleşmede Hüküm Olması.....	47
2. Şirketin veya Sermaye Artırımının Tescil Edilmiş Olması.....	51
3. Pay Bedelinin Tamamen Ödenmiş Olması.....	57
a. Düzenlemenin Amacı.....	57
b. Kapsamı.....	58
c. Pay Bedelinin Kısmen Ödenmesi	58
d. Primli (Agiolu) Paylar Bakımından.....	59
e. Hükme Aykırılığın Sonuçları	61
aa. Pay Bedeli Ödenmeden Çıkarılan Pay Senetlerinin Akıbeti.....	61
bb. Sorumluluk Davası.....	63
C. Pay Senedi Bastırma Usulü.....	65
1. Yönetim Kurulu Kararı Alınması	65
a. Kararın İçeriği	66
b. Kararın Tescil ve İlanı.....	67
c. Ticaret Sicil Müdürünün Denetimi.....	69
d. Pay Senetlerinin Geçersiz Olduğu Hallerde Ticaret Sicil Müdürü Denetimine Bağlanan Sonuç.....	73

2. Merkezî Kayıt Kuruluşuna Bildirim	74
a. Hükmün Amacı	74
b. Hamiline Pay Kayıt Sistemi.....	75
c. Bildirim Yükümlüsü.....	77
d. Bildirim Yükümlülüğünün Kapsamı.....	78
e. Bildirimin İçeriği	79
f. Bildirim Süresi	80
g. Pay Senetlerinin Şekli ve MKK Tarafından Üretilen Tekil Numaranın Pay Senedinde Yer Almamasının Senedin Geçerliliğine Etkisi	81
h. Bildirim ve Anonimlik İlişkisi.....	85
3. Bildirim Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları.....	87
a. Paya Bağlı Hakların Kullanılamaması.....	87
b. İdari Para Cezası	90
D. Senet Bastırılmamasının Hukuki Sonuçları.....	91
1. Eda Davası (Aynen İfa)	92
2. Yönetim Kurulunun Sorumluluğu.....	94
a. Yönetim Kurulunun Görevden Alınması	95
b. Tazminat Sorumluluğu.....	98
E. Hamiline Yazılı Pay Senedine Bağlanmamış (Çıplak) Pay.....	99
F. Hamiline Yazılı Pay İçin Düzenlenen İlmühaber	101
1. Genel Bir Bakış	101
2. Hukuki Niteliği	103
3. Düzenlenme Esasları	103
4. İlmühaber Şekli	105
5. Pay Defterine Kayıt.....	105
6. Önerimiz	107
G. Dönüştürme Yoluyla Hamiline Yazılı Pay Senedi Oluşturulması	108

İKİNCİ BÖLÜM
HAMİLİNE YAZILI PAY SENEDİNİN
DEVİRİNE İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

I. Payın Serbestçe Devredilebilirliği İlkesi	113
A. İlkenin Amacı ve Özellikleri.....	113
B. Payların Senede Bağlanması ile İlişkisi	117
II. Hamiline Yazılı Pay Senedinin Devredilmesi	119
A. Genel Bir Bakış	119
B. Borçlandırıcı İşlem-Tasarruf İşlemi	120
1. Borçlandırıcı İşlem.....	120
2. Tasarruf İşlemi	121
a. Senet Zilyetliğinin Geçirilmesi.....	123
aa. Senet Zilyetliğinin Teslimle Geçirilmesi	124
bb. Senet Zilyetliğinin Teslimsiz Geçirilmesi.....	124
aaa. Kısa Elden Teslim.....	125
bbb. Hükmen Teslim	125
ccc. Zilyetliğin Havalesi	126
b. Mülkiyeti Geçirme Amacı	127
c. Devredenin Tasarruf Yetkisinin Bulunması	130
aa. Tasarruf Yetkisi-Tasarruf Ehliyeti Ayrımı	130
bb. Pay Senedinde Tasarruf Yetkisi.....	132
cc. Pay Senedinin Tasarruf Yetkisi Bulunmayan	
Kişiden Devralınması	132
aaa. Pay Senedi Mülkiyetinin İyiniyetle	
Kazanılması	132
bbb. İyiniyetin İspatı.....	136
dd. Tasarruf İşleminin Sebebe Bağlı Olup Olmadığı	
Meselesi.....	137
aaa. Taşınır Eşya Hukukunda.....	137
bbb. Hamiline Yazılı Pay Senetleri Bakımından.....	138
ee. Tasarruf İşlemine Ek Olarak Devir Beyanı veya	
Ciro ile Devir İşlemi Yapılıp Yapılamayacağı	139

III. Merkezî Kayıt Kuruluşuna Bildirim	140
A. 7262 Sayılı Kanun ile Başlayan Yeni Dönem	140
B. Mali Eylem Görev Gücü (MEGG/FATF)	142
1. Genel Olarak	142
2. MEGG ve Türkiye	145
3. 24 Sayılı Tavsiye Kararı	147
C. Hamiline Yazılı Payların Hedef Haline Gelmesine Giden Süreç	151
1. Hamiline Yazılı Payların Kötüye Kullanımı ile Mücadele	151
2. Diğer Ülkelerdeki Önlemler	153
a. İsviçre	154
b. Almanya	157
3. Değerlendirmemiz	158
D. 7262 Sayılı Kanunun Amacı	162
E. Değişikliklerin Ön Değerlendirmesi	164
1. Değişikliklerin Görünümü	164
2. Ön Değerlendirmemiz	165
F. Devrin Merkezî Kayıt Kuruluşuna Bildirilmesi	167
1. Merkezî Kayıt Kuruluşu	167
2. Bildirimin Amacı	168
3. Bildirimin Hukuki Niteliği	169
a. Açıklayıcı Etki	169
b. MKK Kayıtlarının Güven ve Aleniyet Fonksiyonunu Haiz Olup Olmadığı	174
c. MKK Bildiriminin Hamiline Yazılı Pay Senedinin Kıymetli Evrak Niteliğine Etkisi	174
d. MKK Bildiriminin Pay Sahibinin Tasarruf Yetkisine İlişkin Bir Sınırlama Olup Olmadığı	176
e. MKK Bildiriminin Geciktirici Şart Olup Olmadığı	180
G. Bildirim Yükümlüsü	183
1. Devralan	183

2. Şirketin Durumu	185
3. Şirketin Devralanın Başvurusunda İsteyebileceği Bilgiler ve Kişisel Verilerin Gizliliği ile İlişkisi	187
4. Şirketin Devralanın Başvurusuna Rağmen Bildirim İşlemini Yapmaması	190
5. Bildirimin Yapılmamasından Doğan Sorumluluk	190
6. Şirketin Bildirimden Kaçınıp Kaçınamayacağı Hususu	193
7. Devir Bildiriminin İncelenmesi	194
H. Bildirimin Şekli ve İçeriği	194
IV. Bildirimde Bulunulmamasına Bağlanan Sonuçlar	197
A. Paya Bağlı Hakların Kullanılamaması	197
1. Hakların Kullanılamamasının Hukuki Niteliği	198
a. Hakların Donması Kavramı	199
b. Hamiline Yazılı Pay Senedi Devrinin Bildirilmemesi Halinde	206
aa. Öğretideki Görüşler	207
bb. Görüşümüz	210
2. Kullanılamayacak Pay Sahipliği Haklarının Tespiti	214
3. Pay Sahipliği Haklarını Kullanamayacak Kişilerin Tespiti	218
4. Yönetmel Hakların Kullanılamaması	221
a. Genel Kurula Katılma Hakkının Kullanılamaması	221
b. Devir Bildirimi Yapılmak Üzere Şirkete Başvurulması Halinde Genel Kurula Katılma Hakkı	224
aa. Özel Denetim İsteme Hakkı Bakımından	228
bb. Mevcut HYP'S'ler İçin Geçiş Düzenlemeleri	229
c. Bildirimi Gerçekleştirmeyen Devralanın Genel Kurula Katılması	231
d. Genel Kurula Katılma Hakkının Kullanılamamasının Diğer Pay Sahipliği Haklarına Etkisi	234
aa. Genel Kurul Kararları Aleyhine Dava Açma Hakkı Bakımından	235

aaa. Devralan Pay Sahibinin Dava Açma Hakkı Tartışması Yönünden Değerlendirme.....	238
bbb. Görüşümüz.....	241
bb. Diğer Dava Hakları Bakımından	242
5. Malvarlığı Haklarının Kullanılamaması.....	244
a. Kâr Payı Alma Hakkı Bakımından	244
aa. Kâr Payı Alma Hakkının Hukuki Niteliği.....	244
bb. Kâr Payı Alma Hakkının Kullanılması	245
cc. Kâr Payı Alma Hakkının Kullanılamaması.....	246
b. Rüçhan (Yeni Pay Alma) Hakkı Bakımından	251
c. Bedelsiz Pay Edinme Hakkı Bakımından	253
B. İdari Para Cezası	254
C. Hukuka Aykırı Bildirimler	255
V. Devrin Sınırlandırılması	259
A. Kanuni Sınırlandırma	260
B. Esas Sözleşmeyle Sınırlandırma	263
1. Genel Olarak	263
2. Hamiline Yazılı Paylar Bakımından	265
C. Pay Sahipleri Sözleşmesi ile Sınırlandırma.....	270
1. Genel Olarak Pay Sahipleri Sözleşmesi.....	270
2. Pay Sahipleri Sözleşmesinin Esas Sözleşme ile İlişkisi.....	275
3. Hamiline Yazılı Pay Devrinin Pay Sahipleri Sözleşmeleri ile Sınırlandırılması	277
4. Sınırlandırmanın İhlali	279
VI. Pay Senedinin Devrinde Özellikli Durumlar.....	281
A. Pay Senedine Bağlı Hakların Senetten Ayrı Olarak Devre Konu Edilip Edilemeyeceği.....	281
B. Geçersiz Pay Senedinin Devri.....	284
C. Pay Senedinin Devrinde Taşınır Satışı Hükümlerinin Uygulanabilirliği.....	288

D. Ayıptan ve Zapttan Doğan Sorumluluk Hükümlerinin Uygulanabilirliği	292
1. Ayıptan Doğan Sorumluluk Hükümlerinin Uygulanabilirliği	292
a. Genel Olarak Ayıp Kavramı	292
b. Pay Devrinde Ayıp ve Gerçekleşme Biçimleri	293
c. MKK Bildirimi Yapılmamış Olmasının Ayıp Kapsamında Değerlendirilebilirliği	299
2. Zapttan Doğan Sorumluluk Hükümlerinin Uygulanabilirliği	300
E. Muvazaalı Devir	301

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PAY SENEDİNE BAĞLANMAMIŞ

HAMİLİNE YAZILI PAYIN DEVRİNE

İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

I. Pay Senedine Bağlanmamış Hamiline Yazılı Payın (Çıplak Payın) Devredilebilirliği	305
II. Pay Senedine Bağlanmamış Hamiline Yazılı Payın (Çıplak Payın) Devredilmesi	311
A. Bedeli Tamamen Ödenmiş Çıplak Payın Devri	311
1. Borçlandırıcı İşlem	311
2. Tasarruf İşlemi	313
a. Tasarruf İşleminin Sebebe Bağlı Olup Olmadığı	316
b. Devir Sözleşmesinin Şekli	319
B. Bedeli Tamamen Ödenmemiş Çıplak Payın Devri	321
1. Uygulanacak hükümlerin tespiti	321
2. Borcun Üstlenilmesi	323
3. Borçlandırıcı İşlem	324
4. Tasarruf İşlemi	325

a. Borcun Dış Üstlenilmesi.....	325
b. Şirketin onayı	326
aa. Onayın Hukuki Niteliği.....	326
bb. Onay Vermeye Yetkili Organ.....	328
cc. Onay Verme Yetkisinin Devri	330
dd. Çıplak Payın Devri İşlemi Taraflarının Yönetim Kurulu Üyesi Olması Halinde Müzakereye Katılma Yasağı Hükümlerinin Uygulanıp Uygulanmayacağı	332
ee. Şirketin İnceleme Yükümü	333
ff. Şirketin İnceleme Süresi.....	336
gg. Teminat İstenmesi.....	338
hh. Şirketin Devre Onay Vermemesi.....	339
ii. Şirketin Onay Prosedürünün Bertaraf Edilmesi	342
C. Pay Defterine Kayıt.....	343
1. Pay Defterinin Hukuki Niteliği.....	343
2. Pay Defterine Kaydın Hukuki Niteliği.....	345
3. Kayıt Talebinde Bulunacak Kişi	347
4. Kayıt Talebinin Şekli.....	348
5. Şirketin İncelemesi.....	349
6. Pay Defterine Kaydın Hukuki Sonuçları	350
7. Bedeli Tamamen Ödenmemiş Çıplak Paylarda Devredenin Pay Bedelinden Sorumluluğu.....	351
D. Çıplak Payın Devrinde Özellikli Durumlar	354
1. Kanuni Bağlamın Uygulanabilirliği	354
2. Çıplak Payın Devri İşleminin Ticaret Siciline Tescil Edilip Edilmeyeceği.....	356
a. Ticaret Siciline Tescili Gereken Hususlar.....	356
b. Hamiline Yazılı Çıplak Payın Devri İşleminin Ticaret Siciline Tescili	357
3. Çıplak Payın Aynı Kişi Tarafından Birden Fazla Kez Devri...	358

SONUÇ	361
KAYNAKÇA.....	369
EKLER.....	397